

II

*(Comunicări)*COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI
ORGANISMELE UNIUNII EUROPENE

COMISIA EUROPEANĂ

COMUNICARE A COMISIEI

**Cadru temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei în contextul actualei
epidemii de COVID-19**

(2020/C 91 I/01)

**1. EPIDEMIA DE COVID-19, IMPACTUL ACESTEIA ASUPRA ECONOMIEI ȘI NECESITATEA UNOR MĂSURI
TEMPORARE****1.1. Epidemia de COVID-19 și impactul acesteia asupra economiei**

1. Epidemia de COVID-19 reprezintă o urgență sanitară majoră pentru cetățeni și societăți, în toate statele membre ale Uniunii înregistrându-se cazuri de infecție cu coronavirus. Această epidemie reprezintă, de asemenea, un șoc major pentru economie, atât pe plan mondial, cât și la nivelul Uniunii, iar un răspuns economic coordonat al statelor membre și al instituțiilor UE este esențial pentru a atenua repercusiunile negative asupra economiei UE.
2. Acest șoc afectează economia prin diferite canale. Există un șoc la nivelul ofertei ca urmare a perturbării lanțurilor de aprovizionare, există un șoc la nivelul cererii cauzat de scăderea cererii consumatorilor și există un efect negativ creat de incertitudinea privind planurile de investiții și impactul constrângerilor de lichiditate asupra întreprinderilor.
3. Diversele măsuri de ținere sub control a epidemiei pe care le-au adoptat statele membre, cum ar fi măsurile de distanțare socială, restricțiile de călătorie, carantina și izolarea, au scopul să asigure că durata și impactul șocului vor fi cât mai limitate. Aceste măsuri au consecințe imediate atât asupra cererii, cât și asupra ofertei și afectează deopotrivă întreprinderile și angajații, în special sectoarele sănătății, al turismului, al culturii, al comerțului cu amănuntul și al transporturilor. Pe lângă efectele imediate asupra mobilității și schimburilor comerciale, epidemia de COVID-19 afectează, de asemenea, tot mai mult întreprinderile din toate sectoarele și întreprinderile de toate tipurile, și anume atât întreprinderile mici și mijlocii („IMM-urile”), cât și întreprinderile mari. Impactul se resimte, de asemenea, pe piețele financiare mondiale, existând preocupări legate mai ales de lichidități. Aceste efecte nu se vor limita doar la un anumit stat membru, ci vor avea un impact perturbator asupra economiei Uniunii în ansamblul ei.
4. În circumstanțele excepționale create de epidemia de COVID-19, toate întreprinderile, indiferent de tipul acestora, se pot confrunta cu o lipsă acută de lichidități. Atât întreprinderile solvabile, cât și întreprinderile mai puțin solvabile se pot confrunta cu un deficit brusc de lichidități sau chiar cu indisponibilitatea lichidităților. În special IMM-urile sunt expuse riscului. Prin urmare, situația economică a multor întreprinderi viabile și a angajaților acestora poate fi afectată în mod grav pe termen scurt și mediu și pot exista, de asemenea, efecte pe o durată mai lungă, dat fiind că este pusă în pericol supraviețuirea acestor întreprinderi.
5. Băncile și alți intermediari financiari joacă un rol esențial în abordarea efectelor epidemiei de COVID-19, prin menținerea fluxului de credite către economie. În cazul în care fluxul de credite este supus unor constrângeri severe, activitatea economică va scădea drastic, întrucât va fi dificil pentru întreprinderi să își plătească furnizorii și angajații. În acest context, este oportun ca statele membre să poată lua măsuri care să stimuleze instituțiile de credit și alți intermediari financiari să își îndeplinească în continuare rolul, continuând să sprijine activitatea economică în UE.

6. Ajutoarele acordate de statele membre întreprinderilor în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE în temeiul prezentei comunicări, care sunt canalizate prin intermediul băncilor în calitate de intermediari financiari, aduc în mod direct beneficii acestor întreprinderi. Obiectivul acestor ajutoare nu este de a menține sau de a restabili viabilitatea, lichiditatea sau solvabilitatea băncilor. În mod similar, ajutoarele acordate de statele membre băncilor în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE pentru a compensa pagubele directe suferite ca urmare a epidemiei de COVID-19 ⁽¹⁾ nu au obiectivul de a menține sau de a restabili viabilitatea, lichiditatea sau solvabilitatea unei instituții sau a unei entități. Drept urmare, astfel de ajutoare nu vor fi considerate sprijin financiar public extraordinar în temeiul Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului („Directiva privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare”) ⁽²⁾ și nici în temeiul Regulamentului 806/2014 al Parlamentului European și al Consiliului („Regulamentul MUR”) ⁽³⁾ și nu vor face obiectul evaluării în temeiul normelor privind ajutoarele de stat ⁽⁴⁾ aplicabile sectorului bancar ⁽⁵⁾.
7. În cazul în care, din cauza epidemiei de COVID-19, băncile ar avea nevoie de sprijin direct sub formă de recapitalizare a lichidității sau de măsură privind activele depreciate, va trebui să se evalueze dacă măsura îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 32 alineatul (4) litera (d) punctul (i), (ii) sau (iii) din Directiva privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare. În cazul în care sunt întrunite condițiile menționate anterior, nu se va considera că banca ce beneficiază de un astfel de sprijin direct este în curs de a intra în dificultate sau susceptibilă de a intra în dificultate. În măsura în care aceste măsuri abordează probleme legate de epidemia de COVID-19, s-ar considera că acestea intră sub incidența punctului 45 din Comunicarea din 2013 privind sectorul bancar ⁽⁶⁾, care prevede o derogare de la cerința privind repartizarea sarcinilor între acționari și creditorii subordonați.
8. Lichiditățile insuficiente nu sunt singura problemă pe care o pot întâmpina întreprinderile, acestea putând suferi pagube importante ca urmare a epidemiei de COVID-19. Caracterul excepțional al epidemiei de COVID-19 înseamnă că aceste pagube nu ar fi putut fi prevăzute, sunt de o amploare semnificativă și, prin urmare, întreprinderile trebuie să facă față unor condiții extrem de diferite de condițiile de piață în care funcționează în mod normal. În aceste circumstanțe excepționale, chiar și întreprinderile sănătoase, care sunt bine pregătite pentru a face față riscurilor inerente desfășurării normale a activității, se pot confrunta cu dificultăți de așa amploare încât viabilitatea lor ar putea fi subminată.
9. Epidemia de COVID-19 implică riscul unei recesiuni grave care să afecteze întreaga economie a UE, cu consecințe asupra întreprinderilor, locurilor de muncă și gospodăriilor. Pentru a garanta disponibilitatea în continuare de lichidități suficiente pe piață, pentru a contracara pagubele provocate întreprinderilor sănătoase și pentru a păstra continuitatea activității economice în timpul epidemiei și după încheierea epidemiei de COVID-19, este necesar să se acorde sprijin public bine definit. Având în vedere dimensiunea limitată a bugetului UE, principalul răspuns la coronavirus va proveni din bugetele naționale ale statelor membre. Normele UE privind ajutoarele de stat permit statelor membre să ia măsuri rapide și eficiente pentru a sprijini cetățenii și întreprinderile, în special IMM-urile, care se confruntă cu dificultăți economice din cauza epidemiei de COVID-19.

⁽¹⁾ Aceste ajutoare trebuie notificate de către statele membre, iar Comisia le va evalua în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE.

⁽²⁾ JO L 173, 12.6.2014, p. 190.

⁽³⁾ JO L 225, 30.7.2014, articolul 3 alineatul (1) punctul 29 din Regulamentul privind mecanismul unic de rezoluție.

⁽⁴⁾ Comunicarea privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimum necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței („Comunicarea privind recapitalizarea”) (JO C 10, 15.1.2009, p. 2), Comunicarea Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar („Comunicarea privind activele depreciate”) (JO C 72, 26.3.2009, p. 1), Comunicarea privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat („Comunicarea privind restructurarea”) (JO C 195, 19.8.2009, p. 9), Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 ianuarie 2011, a normelor privind ajutorul de stat pentru a sprijini măsurile în favoarea băncilor, în contextul crizei financiare („Comunicarea din 2010 privind prelungirea”) (JO C 329, 7.12.2010, p. 7), Comunicarea Comisiei privind aplicarea, începând cu 1 ianuarie 2012, a normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor de sprijin în favoarea băncilor, în contextul crizei financiare („Comunicarea din 2011 privind prelungirea”) (JO C 356, 6.12.2011, p. 7), Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare („Comunicarea din 2013 privind sectorul bancar”) (JO C 216, 30.7.2013, p. 1).

⁽⁵⁾ Toate măsurile de sprijinire a instituțiilor de credit sau a altor instituții financiare care constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și care nu intră în domeniul de aplicare a prezentei comunicări și nici sub incidența articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE trebuie să fie notificate Comisiei și vor fi evaluate în temeiul normelor privind ajutoarele de stat aplicabile sectorului bancar.

⁽⁶⁾ Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare (JO C 216, 30.7.2013, p. 1).

1.2. Necesitatea unei coordonări strânse la nivel european a măsurilor naționale de ajutor

10. Aplicarea clar direcționată și proporțională a controlului UE privind ajutoarele de stat are rolul de a asigura eficacitatea măsurilor naționale de sprijin menite să ajute întreprinderile afectate în cursul epidemiei de COVID-19, dar și să le permită acestor întreprinderi să se redreseze odată ce situația actuală este depășită, ținând seama de importanța realizării dublei tranziții verzi și digitale în conformitate cu obiectivele UE. De asemenea, controlul UE privind ajutoarele de stat asigură faptul că piața internă a UE nu este fragmentată și că nu sunt afectate condițiile de concurență echitabile. Integritatea pieței interne va contribui, de asemenea, la o redresare mai rapidă. De asemenea, prin controlul UE privind ajutoarele de stat se evită competițiile dăunătoare în materie de subvenții, care constau în faptul că statele membre cu mai multe resurse financiare își permit să cheltuiască mai mult decât statele vecine, în detrimentul coeziunii la nivelul Uniunii.

1.3. Necesitatea unor măsuri adecvate de ajutor de stat

11. În contextul eforturilor generale depuse de statele membre pentru a aborda efectele pe care epidemia de COVID-19 le are asupra economiei lor, prezenta comunicare stabilește posibilitățile pe care le au statele membre în temeiul normelor UE pentru a asigura lichiditatea și accesul la finanțare al întreprinderilor care se confruntă cu un deficit brusc în această perioadă, mai ales al IMM-urilor, astfel încât acestea să poată să se redreseze odată ce situația actuală este depășită.
12. În comunicarea din 13 martie 2020 privind un răspuns economic coordonat la epidemia de COVID-19 ⁽⁷⁾, Comisia a prezentat diferitele opțiuni pe care le au statele membre care nu intră sub incidența controlului UE privind ajutoarele de stat și pe care statele membre le pot institui fără implicarea Comisiei. Printre acestea se numără măsurile aplicabile tuturor întreprinderilor în materie de subvenții salariale, suspendarea plății impozitului pe profit și a taxei pe valoarea adăugată sau a contribuțiilor la asigurările sociale ori sprijinul financiar direct acordat consumatorilor pentru serviciile sau biletele anulate care nu sunt rambursate de către operatorii în cauză.
13. De asemenea, statele membre pot defini măsuri de sprijin în conformitate cu Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare ⁽⁸⁾, fără implicarea Comisiei.
14. În plus, în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE și conform Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru salvare și restructurare, statele membre pot notifica Comisiei schemele de ajutoare menite să răspundă nevoilor acute de lichidități și să sprijine întreprinderile care se confruntă cu dificultăți financiare cauzate sau agravate și de epidemia de COVID-19 ⁽⁹⁾.
15. De asemenea, în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, statele membre pot, de asemenea, să acorde compensații întreprinderilor din sectoarele care au fost afectate în mod special de epidemie (de exemplu, transporturi, turism, cultură, ospitalitate și comerțul cu amănuntul) și/sau organizatorilor evenimentelor anulate pentru pagubele suferite ca urmare a epidemiei și cauzate direct de epidemie. Statele membre pot să notifice aceste măsuri de compensare a pagubelor, iar Comisia le va evalua în mod direct, în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE ⁽¹⁰⁾. În sfera principiului „pentru prima și ultima dată” ⁽¹¹⁾ din Orientările privind salvarea și restructurarea nu intră ajutoarele pe care Comisia le declară compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, întrucât acest din urmă tip de ajutor nu este „un ajutor pentru salvare, un ajutor de restructurare sau un sprijin temporar pentru restructurare” în sensul punctului

⁽⁷⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul, Banca Centrală Europeană, Banca Europeană de Investiții și Eurogroup privind răspunsul economic coordonat la epidemia de COVID-19, COM(2020) 112 final, 13 martie 2020.

⁽⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

⁽⁹⁾ Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate (JO C 249, 31.7.2014, p. 1). Comisia a autorizat diverse scheme în nouă state membre.

⁽¹⁰⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia SA. 56685 a Comisiei, Danemarca – Schemă de compensații pentru anularea evenimentelor legate de COVID-19,

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf

⁽¹¹⁾ A se vedea secțiunea 3.6.1 din Orientările privind salvarea și restructurarea.

71 din Orientările privind salvarea și restructurarea. Prin urmare, statele membre pot acorda compensații, în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, pentru pagubele cauzate în mod direct de epidemia de COVID-19 întreprinderilor care au primit ajutor în temeiul Orientărilor privind salvarea și restructurarea.

16. Pentru a completa posibilitățile menționate anterior, Comisia stabilește în prezenta comunicare măsuri temporare suplimentare de ajutor de stat pe care le consideră compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, care pot fi aprobate foarte rapid la notificarea de către statul membru în cauză. În plus, rămâne posibilă notificarea unor abordări alternative – atât scheme de ajutoare, cât și măsuri individuale. Scopul prezentei comunicări este de a stabili un cadru care să le permită statelor membre să abordeze dificultățile cu care se confruntă în prezent întreprinderile, menținând în același timp integritatea pieței interne a UE și asigurând condiții de concurență echitabile.

2. APLICABILITATEA ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (3) LITERA (B) DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE

17. În temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, Comisia poate declara compatibile cu piața internă ajutoarele menite „să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru”. În acest context, instanțele Uniunii au statuat că perturbările trebuie să afecteze întreaga economie sau o parte importantă a economiei statului membru în cauză, nu numai economia unei regiuni sau a unei părți a teritoriului acestuia. În plus, acest lucru este în concordanță cu necesitatea unei interpretări stricte a oricărei dispoziții excepționale, așa cum este articolul 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE ⁽¹²⁾. Această interpretare strictă a fost aplicată în mod constant de Comisie în practica sa de luare a deciziilor ⁽¹³⁾.
18. Având în vedere că epidemia de COVID-19 afectează toate statele membre și că măsurile de ținere sub control a epidemiei luate de statele membre au repercusiuni asupra întreprinderilor, Comisia consideră că ajutoarele de stat sunt justificate și pot fi declarate, pentru o perioadă limitată, compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, în vederea remedierii deficitului de lichidități cu care se confruntă întreprinderile și a asigurării faptului că perturbările cauzate de epidemia de COVID-19 nu le pune în pericol viabilitatea, în special cea a IMM-urilor.
19. Comisia stabilește în prezenta comunicare condițiile de compatibilitate pe care le va aplica în principiu ajutoarelor acordate de statele membre în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE. În consecință, statele membre trebuie să demonstreze că măsurile de ajutor de stat notificate Comisiei în temeiul prezentei comunicări sunt necesare, adecvate și proporționale pentru remedierea unei perturbări grave a economiei statului membru în cauză și că toate condițiile prezentei comunicări sunt îndeplinite pe deplin.
20. Ajutoarele acordate în temeiul secțiunii 3.1 pot fi cumulate cu cele acordate în temeiul secțiunii 3.2 sau al secțiunii 3.3, cât și cu cele acordate în temeiul secțiunii 3.5 din prezenta comunicare ⁽¹⁴⁾.

3. MĂSURI TEMPORARE DE AJUTOR DE STAT

3.1. Ajutoare sub formă de granturi directe, avansuri rambursabile sau avantaje fiscale

21. Dincolo de posibilitățile existente în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, ajutoarele temporare cu valoare limitată acordate întreprinderilor care se confruntă cu un deficit brusc de lichidități sau chiar cu indisponibilitatea lichidităților pot constitui, în condițiile actuale, o soluție adecvată, necesară și clar direcționată.

⁽¹²⁾ Cauzele conexe T-132/96 și T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG și Volkswagen Sachsen GmbH/Comisia, ECLI:EU:T:1999:326, punctul 167.

⁽¹³⁾ Decizia 98/490/CE a Comisiei în cazul C 47/96 Crédit Lyonnais (JO L 221, 8.8.1998, p. 28), punctul 10.1; Decizia 2005/345/CE a Comisiei în cazul C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (JO L 116, 4.5.2005, p. 1), punctul 153 și următoarele și Decizia 2008/263/CE a Comisiei în cazul C 50/06 BAWAG (JO L 83, 26.3.2008, p. 7), punctul 166. A se vedea Decizia Comisiei în cazul NN 70/07 Northern Rock (JO C 43, 16.2.2008, p. 1), Decizia Comisiei în cazul NN 25/08 Ajutor de salvare pentru Risikabschermung WestLB (JO C 189, 26.7.2008, p. 3), Decizia Comisiei din 4 iunie 2008 privind ajutorul de stat în cazul C 9/08 SachsenLB (JO L 104, 24.4.2009, p. 34) și Decizia Comisiei din 16 iunie 2017 în cazul SA.32544 (2011/C) Restructurarea TRAINOSE S.A (JO L 186, 24.7.2018, p. 25).

⁽¹⁴⁾ Măsurile de ajutor temporare prevăzute în prezenta comunicare pot fi cumulate cu ajutoarele care se încadrează în domeniul de aplicare a Regulamentului *de minimis* (JO L 352, 24.12.2013).

22. Comisia va considera aceste ajutoare de stat compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, sub rezerva îndeplinirii tuturor condițiilor următoare (dispozițiile specifice pentru sectoarele producției primare de produse agricole, pescuitului și agriculturii sunt prevăzute la punctul 23):
- a. ajutorul pentru fiecare întreprindere sub formă de granturi directe, avansuri rambursabile sau avantaje fiscale ori de plată nu depășește 800 000 EUR; toate sumele utilizate trebuie să fie brute, și anume înainte de deducerea impozitelor sau a altor taxe;
 - b. ajutorul este acordat pe baza unei scheme cu un buget estimat;
 - c. ajutorul poate fi acordat întreprinderilor care nu erau în dificultate (în sensul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare ⁽¹⁵⁾) la 31 decembrie 2019; ajutorul poate fi acordat întreprinderilor care nu sunt în dificultate și/sau întreprinderilor care nu erau în dificultate la 31 decembrie 2019, dar care s-au confruntat cu dificultăți sau au intrat în dificultate ulterior, din cauza epidemiei de COVID-19;
 - d. ajutorul este acordat cel târziu la 31 decembrie 2020 ⁽¹⁶⁾;
 - e. se poate acorda ajutor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul prelucrării și comercializării produselor agricole ⁽¹⁷⁾ cu condiția să nu fie transferat parțial sau total către producători primari, iar cuantumul ajutorului nu se stabilește pe baza prețului sau a cantității produselor achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile în cauză.
23. Prin derogare de la punctul 22, pentru sectoarele agriculturii, pisciculturii și acvaculturii se aplică următoarele condiții specifice:
- a. ajutorul nu depășește 120 000 EUR pentru fiecare întreprindere care își desfășoară activitatea în sectorul pescuitului și acvaculturii ⁽¹⁸⁾ sau 100 000 EUR pentru fiecare întreprindere care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole ⁽¹⁹⁾; toate sumele utilizate trebuie să fie brute, și anume înainte de deducerea impozitelor sau a altor taxe;
 - b. cuantumul ajutorului acordat întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole nu trebuie stabilit pe baza prețului sau a cantității produselor introduse pe piață;
 - c. ajutorul acordat întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul pescuitului și acvaculturii nu se încadrează în niciuna dintre categoriile de ajutoare menționate la articolul 1 alineatul (1) literele (a)-(k) din Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei ⁽²⁰⁾;
 - d. în cazul în care o întreprindere își desfășoară activitatea în mai multe sectoare cărora li se aplică cuanțumuri maxime diferite în conformitate cu punctul 22 litera (a) și cu punctul 23 litera (a), statul membru în cauză asigură, prin mijloace adecvate, cum ar fi separarea conturilor, faptul că pentru fiecare dintre aceste activități se respectă plafonul aferent și că, în total, nu se depășește cel mai mare cuanțum posibil;
 - e. se aplică toate celelalte condiții de la punctul 22. ⁽²¹⁾

⁽¹⁵⁾ Astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

⁽¹⁶⁾ Dacă ajutorul este acordat sub formă de avantaje fiscale, nu se aplică acest termen și ajutorul se consideră acordat la data scadenței declarației fiscale pe 2020.

⁽¹⁷⁾ Astfel cum sunt definite la articolul 2 punctele 6 și 7 din Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 193, 1.7.2014, p. 1).

⁽¹⁸⁾ Produsele enumerate în anexa I la Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1184/2006 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului (JO L 354, 28.12.2013, p. 1).

⁽¹⁹⁾ Toate produsele enumerate în anexa I la TFUE, cu excepția produselor din sectorul pescuitului și acvaculturii, a se vedea nota de subsol 18 de mai sus.

⁽²⁰⁾ Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* în sectorul pescuitului și acvaculturii (JO L 90, 28.6.2014, p. 45).

⁽²¹⁾ Trimiterea la definiția „întreprinderii în dificultate” menționată la punctul 22 litera (c) și la notele de subsol 15 și 30 se interpretează ca referindu-se la definițiile prevăzute la articolul 2 punctul 14 din Regulamentul (UE) nr. 702/2014 și, respectiv, la articolul 3 punctul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1388/2014.

3.2. Ajutoare sub formă de garanții pentru împrumuturi

24. În vederea asigurării accesului la lichidități pentru întreprinderile care se confruntă cu un deficit brusc de lichidități, garanțiile publice pentru împrumuturi pe o perioadă limitată și pentru un cuantum limitat al împrumutului pot constitui, în condițiile actuale, o soluție adecvată, necesară și clar direcționată.
25. Comisia va considera un ajutor de stat sub forma unor noi garanții publice pentru împrumuturi ca fiind compatibil cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, dacă sunt îndeplinite condițiile de mai jos:

- a. Primele de garantare sunt stabilite la un nivel minim după cum urmează:

Tipul de beneficiar	Marja riscului de credit pentru un împrumut cu scadența de 1 an	Marja riscului de credit pentru un împrumut cu scadența de 2-3 ani	Marja riscului de credit pentru un împrumut cu scadența de 4-6 ani
IMM-uri	25 de puncte de bază	50 de puncte de bază	100 de puncte de bază
Întreprinderi mari	50 de puncte de bază	100 de puncte de bază	200 de puncte de bază

- b. Alternativ, statele membre pot notifica scheme luând ca bază tabelul de mai sus, dar în care scadența, prețul și acoperirea garanției să fie modulate (de exemplu, o acoperire mai scăzută care să compenseze o scadență mai lungă);
- c. Garanția este acordată cel târziu la 31 decembrie 2020;
- d. Pentru împrumuturile a căror scadență este ulterioară datei de 31 decembrie 2020, cuantumul principalului împrumutului nu depășește:
- dublul masei salariale anuale a beneficiarului (inclusiv contribuțiile sociale și costul cu personalul care lucrează în cadrul întreprinderilor, dar care se află oficial pe statul de plată al unor subcontractanți) pentru 2019 sau pentru ultimul an disponibil. În cazul întreprinderilor create la 1 ianuarie 2019 sau după această dată, cuantumul maxim al împrumutului nu poate depăși masa salarială anuală estimată pentru primii doi ani de activitate; sau
 - 25 % din cifra totală de afaceri a beneficiarului pe 2019; sau
 - cu condiția furnizării unei justificări adecvate și pe baza autocertificării de către beneficiar a nevoilor sale de lichidități ⁽²²⁾, cuantumul împrumutului poate fi majorat pentru a acoperi nevoile de lichidități de la momentul acordării pentru următoarele 18 luni în cazul IMM-urilor și pentru următoarele 12 luni în cazul întreprinderilor mari;
- e. Pentru împrumuturile cu scadență până la 31 decembrie 2020, cuantumul principalului împrumutului poate fi mai mare decât cel prevăzut la punctul 25 litera (d), cu condiția furnizării unei justificări adecvate și cu condiția ca proporționalitatea ajutorului să rămână asigurată;
- f. Durata garanției este limitată la maximum șase ani, iar garanția publică nu depășește:
- 90 % din principalul împrumutului, în cazul în care pierderile sunt suportate proporțional și în aceleași condiții de instituția de credit și de stat; sau
 - 35 % din principalul împrumutului, în cazul în care pierderile sunt suportate mai întâi de stat și doar ulterior de instituțiile de credit (adică o garanție de primă pierdere) și
 - în ambele cazuri de mai sus, atunci când valoarea împrumutului scade în timp, de exemplu deoarece împrumutul începe să fie rambursat, suma garantată trebuie să scadă proporțional;
- g. Garanția se poate aplica atât împrumuturilor pentru investiții, cât și împrumuturilor pentru capitalul circulant;
- h. Garanția poate fi acordată întreprinderilor care nu erau în dificultate (în sensul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare ⁽²³⁾) la 31 decembrie 2019; garanția poate fi acordată întreprinderilor care nu sunt în dificultate și/sau întreprinderilor care nu erau în dificultate la 31 decembrie 2019, dar care s-au confruntat cu dificultăți sau au intrat în dificultate ulterior, din cauza epidemiei de COVID-19.

⁽²²⁾ Planul de lichidități poate include atât costurile cu capitalul circulant, cât și costurile de investiții.

⁽²³⁾ Astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

3.3. Ajutoare sub formă de subvenționare a ratelor dobânzii pentru împrumuturi

26. În contextul actual, pentru a asigura accesul la lichidități al întreprinderilor care se confruntă cu un deficit brusc de lichidități, subvenționarea ratelor dobânzii pentru o perioadă limitată și a cuantumului împrumutului poate constitui o soluție adecvată, necesară și clar direcționată. Pentru același principal subiacent al împrumutului nu se pot cumula ajutoare acordate în temeiul secțiunii 3.2 cu ajutoare acordate în temeiul secțiunii 3.3.

27. Comisia va considera ajutoarele de stat acordate sub forma subvenționării împrumuturilor publice ca fiind compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE dacă sunt îndeplinite condițiile de mai jos:

a. Împrumuturile pot fi acordate cu rate reduse ale dobânzii care să fie cel puțin egale cu rata de bază (rata IBOR corespunzătoare scadenței de 1 an sau echivalentul acesteia publicată de Comisie ⁽²⁴⁾) aplicabilă la 1 ianuarie 2020, la care se adaugă marjele riscului de credit prevăzute în tabelul de mai jos:

Tipul de beneficiar	Marja riscului de credit pentru un împrumut cu scadența de 1 an	Marja riscului de credit pentru un împrumut cu scadența de 2-3 ani	Marja riscului de credit pentru un împrumut cu scadența de 4-6 ani
IMM-uri	25 de puncte de bază ⁽²⁵⁾	50 de puncte de bază ⁽²⁶⁾	100 de puncte de bază
Întreprinderi mari	50 de puncte de bază	100 de puncte de bază	200 de puncte de bază

b. Alternativ, statele membre pot notifica scheme luând ca bază tabelul de mai sus, dar în care scadența, prețul și acoperirea garanției să fie modulate (de exemplu, o acoperire mai scăzută care să compenseze o scadență mai lungă);

c. Contractele de împrumut trebuie să fie semnate cel târziu la 31 decembrie 2020 și să fie limitate la maximum 6 ani;

d. Pentru împrumuturile cu scadență după data de 31 decembrie 2020, cuantumul împrumutului nu depășește:

i. dublul masei salariale anuale a beneficiarului (inclusiv contribuțiile sociale și costul cu personalul care lucrează în sediile societății, dar care este oficial pe statul de plată al unor subcontractanți) pentru 2019 sau pentru ultimul an pentru care sunt disponibile date. În cazul întreprinderilor create la 1 ianuarie 2019 sau după această dată, cuantumul maxim al împrumutului nu poate depăși masa salarială estimată pentru primii doi ani de activitate sau

ii. 25 % din cifra de afaceri totală a beneficiarului pe 2019 sau

iii. cu condiția furnizării unei justificări adecvate și pe baza autocertificării de către beneficiar a nevoilor sale de lichidități ⁽²⁷⁾, cuantumul împrumutului poate fi majorat pentru a acoperi nevoile de lichidități de la momentul acordării pentru următoarele 18 luni în cazul IMM-urilor și pentru următoarele 12 luni în cazul întreprinderilor mari.

e. Pentru împrumuturile cu scadență până la 31 decembrie 2020, cuantumul principalului împrumutului poate fi mai mare decât cel prevăzut la punctul 27 litera (d), cu condiția furnizării unei justificări adecvate și cu condiția ca proporționalitatea ajutorului să rămână asigurată.

f. Împrumutul poate viza atât nevoi de capital de investiții, cât și de capital circulant;

g. Împrumutul poate fi acordat întreprinderilor care nu erau în dificultate (în sensul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare ⁽²⁸⁾) la 31 decembrie 2019; împrumutul poate fi acordat întreprinderilor care nu sunt în dificultate și/sau întreprinderilor care nu erau în dificultate la 31 decembrie 2019, dar care au întâmpinat dificultăți sau au intrat în dificultate ulterior din cauza epidemiei de COVID-19.

⁽²⁴⁾ Rate de bază calculate în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.1.2008, p. 6.) și publicate pe site-ul web al DG Concurență la adresa https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽²⁵⁾ Nivelul minim al ratei globale a dobânzii (rata de bază plus marjele riscului de credit) ar trebui să fie de cel puțin 10 puncte de bază pe an.

⁽²⁶⁾ Nivelul minim al ratei globale a dobânzii (rata de bază plus marjele riscului de credit) ar trebui să fie de cel puțin 10 puncte de bază pe an.

⁽²⁷⁾ Nevoile de lichidități pot include atât costurile cu capitalul circulant, cât și costurile de investiții.

⁽²⁸⁾ Astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

3.4. Ajutoare sub formă de garanții și împrumuturi care sunt canalizate prin intermediul instituțiilor de credit sau al altor instituții financiare

28. Întreprinderilor care se confruntă cu un deficit brusc de lichidități li se pot acorda ajutoare sub formă de garanții publice și de rate reduse ale dobânzii în temeiul secțiunilor 3.2 și 3.3 din prezenta comunicare, în mod direct sau prin intermediul instituțiilor de credit și al altor instituții financiare care acționează ca intermediari financiari. În acest din urmă caz, trebuie să se respecte condițiile de mai jos.
29. Deși aceste ajutoare vizează în mod direct întreprinderile care se confruntă cu un deficit brusc de lichidități - și nu instituțiile de credit sau alte instituții financiare - ajutoarele pot constitui un avantaj indirect și pentru aceste instituții de credit sau financiare. Acest tip de ajutoare indirecte nu are însă ca obiectiv menținerea sau restabilirea viabilității, a lichidității sau a solvabilității instituțiilor de credit. Prin urmare, Comisia este de părere că aceste ajutoare nu ar trebui considerate sprijin financiar public extraordinar, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) punctul 28 din Directiva privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare și cu articolul 3 alineatul (1) punctul 29 din Regulamentul privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare, și nu ar trebui evaluate în temeiul normelor privind ajutoarele de stat aplicabile sectorului bancar ⁽²⁹⁾.
30. În orice caz, este oportun să se introducă anumite garanții în legătură cu posibilul ajutor indirect acordat instituțiilor de credit sau altor instituții financiare pentru a limita denaturările nejustificate ale concurenței.
31. Instituțiile de credit sau alte instituții financiare ar trebui să transfere în cea mai mare măsură posibilă beneficiarilor finali avantajele garanției publice sau ale ratelor dobânzii subvenționate pentru împrumuturi. Intermediarul financiar trebuie să fie în măsură să demonstreze că utilizează un mecanism prin care se asigură că avantajele sunt transferate în cea mai mare măsură posibilă către beneficiarii finali sub forma unor volume mai mari de finanțare, a unor portofolii mai riscante, a unor cerințe mai reduse în materie de garanții reale, a unor prime de garantare mai mici sau a unor rate ale dobânzii mai scăzute. În cazul în care există o obligație juridică de a prelungi scadența împrumuturilor existente pentru IMM-uri, nu se poate percepe niciun comision de garantare.

3.5. Asigurarea creditelor la export pe termen scurt

32. În Comunicarea Comisiei privind asigurarea creditelor la export pe termen scurt ⁽³⁰⁾ se prevede că riscurile asigurabile pe piața privată nu pot fi acoperite prin asigurări ale creditelor la export cu sprijinul statelor membre ⁽³¹⁾. Ca urmare a epidemiei actuale, nu se poate exclude ca, în anumite țări, asigurarea pentru riscurile asigurabile pe piața privată să fie indisponibilă temporar ⁽³²⁾.
33. În acest context, statele membre pot demonstra lipsa ofertelor pe piață prin furnizarea unor elemente de probă suficiente cu privire la indisponibilitatea acoperirii riscurilor pe piața asigurărilor private. Utilizarea scutirii privind riscurile neasigurabile pe piața privată prevăzută la punctul 18 litera (d) din Comunicarea Comisiei privind asigurarea creditelor la export pe termen scurt va fi considerată justificată în orice caz dacă:
- o societate internațională mare și renumită de asigurare privată a creditelor la export și o societate națională de asigurare a creditelor furnizează elemente de probă cu privire la indisponibilitatea unei astfel de acoperiri sau
 - cel puțin patru exportatori bine stabiliți în statul membru în cauză furnizează elemente de probă cu privire la refuzul asigurătorilor pentru operațiuni specifice.

4. MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

34. Statele membre trebuie să publice informațiile relevante ⁽³³⁾ cu privire la fiecare ajutor individual acordat în temeiul prezentei comunicări pe site-ul web cuprinzător dedicat ajutoarelor de stat, în termen de 12 luni de la data acordării.

⁽²⁹⁾ A se vedea punctul 6 din prezentul cadru temporar.

⁽³⁰⁾ JO C 392, 19.12.2012, p.1.

⁽³¹⁾ Riscurile asigurabile pe piața privată sunt riscuri comerciale și politice aferente debitorilor publici și nepublici stabiliți în țările enumerate în anexa la Comunicarea Comisiei privind asigurarea creditelor la export pe termen scurt cu o perioadă maximă de risc mai mică de doi ani.

⁽³²⁾ În secțiunea 4.2 din Comunicarea Comisiei privind asigurarea creditelor la export pe termen scurt se prevăd excepțiile de la definiția riscurilor asigurabile pe piața privată pentru riscurile temporar neasigurabile pe piața privată, iar în secțiunea 4.3 se stabilesc condițiile pentru acoperirea riscurilor temporar neasigurabile pe piața privată. În secțiunea 5 se stabilesc cerințele procedurale, în special când este necesară o notificare și care este nivelul probatoriu necesar.

⁽³³⁾ Este vorba de informațiile solicitate în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014, în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei și în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 1388/2014 al Comisiei din 16 decembrie 2014.

35. Statele membre trebuie să prezinte Comisiei rapoarte anuale ⁽³⁴⁾.
36. Până la 31 decembrie 2020, statele membre trebuie să prezinte Comisiei o listă a măsurilor instituite în baza schemelor aprobate în temeiul prezentei comunicări.
37. Statele membre trebuie să se asigure că păstrează evidențe detaliate privind acordarea ajutoarelor care fac obiectul prezentei comunicări. Aceste evidențe, care trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a se stabili că au fost respectate condițiile necesare, trebuie păstrate timp de 10 ani de la acordarea ajutorului și furnizate, la cerere, Comisiei.
38. Comisia poate solicita informații suplimentare cu privire la ajutorul acordat, pentru a verifica dacă s-au respectat condițiile prevăzute în decizia Comisiei de aprobare a măsurii de ajutor.

5. DISPOZIȚII FINALE

39. Comisia aplică prezenta comunicare începând cu 19 martie 2020, având în vedere impactul economic al epidemiei de COVID-19, care a necesitat o acțiune imediată. Prezenta comunicare este justificată de actualele circumstanțe excepționale și nu se va aplica după data de 31 decembrie 2020. Comisia poate revizui comunicarea înainte de data menționată anterior pe baza unor considerente importante care țin de politica de concurență sau pe baza unor considerente economice importante. Dacă se va dovedi a fi util, Comisia poate, de asemenea, să ofere clarificări suplimentare cu privire la anumite aspecte ale abordării sale.
40. Comisia aplică dispozițiile prezentei comunicări începând cu 19 martie 2020 tuturor măsurilor relevante notificate, chiar dacă măsurile au fost notificate anterior acestei date.
41. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal ⁽³⁵⁾, Comisia aplică următoarele acte în ceea ce privește ajutoarele care nu au fost notificate:
 - a. prezenta comunicare, în cazul în care ajutorul s-a acordat după 1 februarie 2020;
 - b. normele aplicabile atunci când ajutorul s-a acordat în toate celelalte cazuri.
42. Comisia, în strânsă cooperare cu statele membre în cauză, asigură adoptarea rapidă a deciziilor în momentul notificării clare și complete a măsurilor care fac obiectul prezentei comunicări. Statele membre ar trebui să informeze Comisia cu privire la intențiile lor și să notifice planurile de a introduce astfel de măsuri cât mai repede și cât mai detaliat. Comisia va oferi orientări și asistență statelor membre pe parcursul acestui proces.

⁽³⁴⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1.

⁽³⁵⁾ JO C 119, 22.5.2002, p. 22.